

LA IMMIGRACIÓ DEL SILENCI

Imma Boj

“Engracia: Las cosas pasadas... ¡bah! ¿pá qué se van a contar?. Los jóvenes no saben. No saben nada de todo eso. No saben lo que es la vida. Pero lo nuestro, mire, no tiene ni explicación ni sentido ni es para contarlo.”

Testimoni del llibre de Jaume Botey. “Cinquanta-quatre relats d’immigració”

Aquest càntirs han fet també el viatge. Els objectes ens acompanyen en el viatge i finalment acaben tenint un efecte catalitzador. Ens ajuden a recordar d’on venim i per què vàrem marxar. Mica en mica trobem un espai per deixar-los: en un prestatge de la cuina o a la finestra del celobert...Quan els veiem – fora del seu territori - ens ajuden a recordar on som. Nosaltres també mica en mica trobem el nostre espai, cada cop més lluny del lloc d’origen; espais que s’esdevenen propis i que anem transformant a les nostres mides.

Només han passat vint-i-cinc anys des que l’allau de població arribant de pobles i ciutats de la resta de l’estat, a l’Estació de França i a altres indrets de Catalunya, s’ha aturat. Erem persones que emigràvem buscant millorar, progressar i créixer.

S’ha comptabilitzat al voltant de milió i mig de persones que entre el final de la Guerra Civil i els anys 70, vàrem arribar buscant un futur. Els orígens eren diversos: l’Aragó, Galícia, Andalusia, Múrcia, Extremadura o el Llevant i les causes també: la misèria al camp i la fam, però també la persecució política i en molts casos veïnal, va forçar molta gent a abandonar els seus pobles buscant anonimat, feina i futur. Un milió i mig de persones que vàrem arribar carregats d’objectes: matalassos, maletes... càntirs.... ¿On són ara aquells objectes? .

El procés migratori és lent. Es ple d’aspectes emotius, personals de cada un dels individus que el viuen. Però existeix, en la generació migratòria a la que ens referim, un aspecte comú: el silenci.

La immigració al segle XX a Catalunya ha estat un aspecte històric poc menys que desconegut malgrat la seva transcendència social i política. Quan investiguem podem intuir que, en certa mida, oblidar es també una manera de quedar-se. Tendim a no voler recordar el que ens ha ferit. Però no hauríem d’ometre que la dictadura forçà també aquest silenci històric. Mentre Espanya era un país d’emigrants, Catalunya junt amb Madrid i el País Basc eren espais d’immigració. Aquest fet, però, és encara ple de portes tancades al coneixement del fet i les seves magnífiques conseqüències. Tot i els esforços que ja des de mitjanç de segle varen iniciar alguns historiadors i intel·lectuals, és encara un procés d’estudi incomplet.

Afortunadament, aquella generació migratòria ens pot ajudar, ara, a continuar obrint portes per reconstruir – mitjançant els seus testimonis- aquells moments. Tot allò que sembla tant llunyà, és la nostra història. Una història encara no explicada del tot.

Actualment, vivim la contradicció de tenir sentiments de reserva cap els nou vinguts mentre guardem silenciosament la nostra memòria migratòria. Aquella que ens fa protagonistes dels grans canvis que hem viscut al nostre voltant i que ens recorda l'aportació de la ciutadania a la transformació dels barris i dels habitatges, en les millores a l'ensenyament, les aportacions culturals i l'experiència en diversitat...

Les històries d'immigració són històries de valentia i d'esforç – nosaltre ho sabem molt bé- i conèixer-les ens ha d'ajudar a entendre també què som col·lectivament.

Aquestes vivències tenen ara mes sentit que mai. Els nostres barris, carrers i places s'omplen a diari de nous veïns, nous ciutadans que continuen aquell procés. Persones que inicien el viatge per millorar, progressar i créixer. Que arrossegueu els seus objectes que els ajudaran a fer el trànsit migratori.

Nous ciutadans i nous càntirs per seguir construint...una cosa en comú: la set.

IMMA BOJ

Responsable del Projecte

Museu d'història de la Immigració a Catalunya
(MhiC)